

Дурна булг

(Поэмэс)

Манцын кецд ббрдхлэ,
Манъхагъад Хамр дунъгав.
Тееглэгъан ирад мендхлэ,
Таньд бмнэсм инэв!

Биичнь эндр бас
Байрин хувцар кеернэв.
Хойр халхан ас,
Халуи седклэри умснэв*.

Иигэд гарсн газрм
Ирхлэм нанд кеяв.
Дурлсн уунд, дурм
Дала болдж делв.

Ээджлэгъан харгэсн болдж,
Эврэ теегъан теверлэв.
Эн тууджан келдж,
Энъкр уурмултэи ирлэв.

... Джилкс цээгъад теьгст,

Джирлэгъанд
Джирс-джирс гив.
Джиргъл энъкр иньгст
Дживр,
Джоло, гартнь бгв.

Тобирдж баг модн уэгднэ,
Туунд зуван ургэц саглрнэ...
Суудрнь уунд авр айта,
Суугъад күүндхдэн амтн дурта.

Хаврин агъар чееджд кунь-
кннэ,
Хамтхэс шивр-шивр шимн-
днэ.

Кесг улс дунд уэгднэ,
Күүндтэ эцк зэмлдж сууна.
Эн дууч,— туудж келэч,
Экн багъчудт улур сургъач.

Сб орсн зүүди биш,
Седклднь сансн ухан биш,
Ондр уулин гол Талас
Овгнэ зуркинъ умснэ, холас.

Тер гол уулсар шахата,
Тиигвчи, бухлж гүүхдэн
дурта.

... Уэгднү бмтн хотн, тег?
Урглдждэн ургэсн модна
баг?

Тенд бвгн
Кедү газр малтла,
Талас голиг

Кедү дакдж гатла.
Тиигдж Бака
олн джилд йовв,

Тбвкндж отг-нутган
джиргълт баяв.

Бакан гарт
домбр ода кунькннэ,
Бухсн голин урсхл
уулэр ббмнэ.

... Ондр Алта деер сээхн
Орун цолвнъ ганцар мандл-
на.

Дарунь гарсн нарн,
Делкэ серулэд мендлнэ.
Тиигдж амтнэ зуркс дулат-
хна,

Тбвкнун джиргълднь герл
болна.

Уэг, хаалгынъ сээхн узул-
на

Ур, ножднь нарн болна,
Болв, уунэс улугъар дула-
дхдгнъ,

Болд зүрктэ Партин дурн.
Туунэ тускар дуугъан дуу-
лдгнъ,

Тбрскм, мава энъкр орн.

Тер дурднэ цуг амтн,
Тбрскндэн ягъдж джиргъ-
хан уэв.

Дуриднь бидн дуран белдн,
Дахдж маниг кишг уурлв.
Алтн болсн дурни урсхул
Амгзулнъ гол Москвагъур
зүткнэ,

Дегд бргн, дакн гүн
Дуриг уудасн— булгнъ уунэ.

Уэгдэнт, бмнэн болгъагъад
хэлэти,

Уумдж хурдэр дольган до-
льгална,

Тедн деер шатдж герлтсн,
Тодрха сээхн шам уэгднэ,

Тер дурн болн менд
Тумн улсин зүркнэс гарсн,
Мана энъкр гол балгэснд,
Москва дунд сээхн унтсн,

Байрта джиргъл олн амтнд
Батар атхулдж гартнь бгсн,
Алтн аагъд кедж дүүргэд
Алдр кишг кумнд барулсн,

Мана күүндтэ багш Ленинур
Мел урсад ирад байнэ,
Орчлнъ уэгдж эн дур,
Омг авч бмэран йовна...

Овгнэ дун тег дүүрэнэ,
Обдэн гарч агъар кеднэ.
— Ююла дуньгцүлхв
Ленинэ ачиг?— гидж,

Ююла чигн биш,
гихэс,— гидж

Овгн бийнъ
мбнт седклдэн санна.

Овгнэ санан
Манд чик болна.

Овгнэ дуугынъ
чиньнэд кбвунъ суув,
Онъгрсн цагт

хортнла ноолдсан санв.
Тер цагт даалгъэр бгэл,
Туслнъ хортнур эдниг тэвлэ,
"Кел" амдэр авч ирад,
Күргдж штабд бгтхэ,— гилэ.

... Нег кецэс негнурнь гар-
хла,

Ниткрлдсн дээсд ббрнь уэг-
длэ.

Бэрхэр, харнъгъуд укл гет-
хлэ,

Болд метэр зүркднь хатур-
ла.

Нег цааран ишкэд оркхлэ,
Ноха кевтэ тедн шуугла.
Обрнь күүрад дээснур ирхлэ,
Омнэснъ босдж харул хээ-
крлэ.

Буугъин дун арднъ хоцрв,
Буслсн сумнъ газрт кбрв.
Хортна гал цергчириг алдв.
Хээсн "кельн" эднд олдв.

... Кел авх даалгъэр кувв,
Күргдж бгхэр эди гарв.
Хортна шууган арднъ хоцрв,
Хээкрсн дунъ соньсгдхан
уурв.

Хаалгъ кецэс кецур йовв,
Хортлин сумн холд улдв.
Омннъ эврэ полк,— уурму-
днъ,

Онъгэлдэд хэлэлдсн ахир-
дууримуднъ.

... Тиигхд асхрсн дусал цу-
сиг

"Тбрскндэн бглә",— гидж
келлэ.

"Дээчин ач",— гидж ууг
Дуундан орулдж амтн дуу-
лла.

Тер дуссн дусалар цуглрад
Тенъгсин уснла адлар гүү-
лэ.

Алтрсн дурна уулдэр болад.
Амулнъ джиргълнн булг бс-
лэ.

Цергчирэс цэлыгрсн дурна
дусалнъ
Ца-цаагъаси гарч урсла.
Теруг дээнд оч бгхлэри
Тбрскэн харсхар тедн асхлэ.

Асхрсн дусал, дусал цусиг
Амлдж тоолдж болш уга.
Уханд терти сай болна,
Утхинъ авад санхла: дала!

... Улгүрнъ, дольган деер
алтн кевтэ гилкэд
Уэгднэ нег очн.

Тер мана Эрдинн
Уумлж цоксн зүркнэ

Уумлж цоксн зүркнэ
Уэг снъсад—

Уурмуднъ, отг-нуигнъ
Улгүр, тууджд орулна.
Эрднъ, халыг теегин захд.
Энъкр тбрскэн ирлж харс-
ла,

Номгэн Тенъгин бел деер
Нерэн дуудулдж хортнла
ноолдла.

Мартш уга уулдэр узулдж
Меткэлдсн танксиг эн хбрв.
Асхрсн цусндэн ббмн баядж
Аралдн, нүдлэд, хагъад хо-
рав...

... Тбгэлнъ мана чидл
нег урсхулд ниилнэ.
Тбрскндэн дурлсн дурн
кун болгэнд бульглна.

Дурна дусал олдэн
дала болдж налала.
Дольгана ардас дольган
нег-негэн кббла.

Дуссн дусал болгъиг
авад хэлэхлэ.
Дээчирин хув джиргъл
туунд нл уэгдлэ.

Кен амтнэ тблэ
улан цусан асхад,
Кишгиг газр деер
делгүлхэр бмэран йовла?

Кен амтнлэ хамдан
ни-негэр джиргълд,
Күчлдж мбнъкинд тедн
манла зергладж йовлэ?

Тедн наснъ туршд
мел манла баях!
Тбрскн ээгдж эдниг
зүркндэн шахлж энъ-
крлх!

Тбрскн ээгдж эдниг
зүркндэн шахлж энъ-
крлх!

Тбрскн ээгдж эдниг
зүркндэн шахлж энъ-
крлх!

Тбрскн ээгдж эдниг
зүркндэн шахлж энъ-
крлх!